De Gemeenteraad Echt-Susteren

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: dinsdag 4 juli 2023
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z23/140303-D - 163505
Datum B&W-verg.: dinsdag 9 mei 2023

Portefeuillehouder(s): H.E.J.M. Meuwissen
P.H.J. Pustjens

Onderwerp
Voorgenomen besluit oprichten Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren

Samenvatting
Het college is voornemens om een nieuwe stichting op te richten die als verbonden partij voor de gemeente taken uitvoert voor de verbetering van de leefomgeving, met de nadruk op het gebied van natuur- en landschapsontwikkeling. De stichting, met als werktitel 'Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren', levert een bijdrage aan de uitvoering van beleid en het realiseren van projecten op het gebied van onder meer natuur en cultuur, recreatie en toerisme, klimaat en (grensoverschrijdende) samenwerking. Als kader voor de oprichting van de nieuwe stichting is het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026, de Motie Penders van 6 juli 2022 en de 'Nota Verbonden partijen 2022' gebruikt.
Met de oprichting van de nieuwe stichting vervalt de taak van de 'Stichting Landschapspark Susteren' en kan de deze stichting worden opgeheven. Voordat het college een besluit neemt over de oprichting van de nieuwe stichting wordt de gemeenteraad hierbij in de gelegenheid gesteld eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Voorstel
1. Kennis te nemen van de concept oprichtingsakte van de 'Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren'.
2. Eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het voorgenomen besluit van het college om de 'Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' op te richten.

Inleiding
Het college is de opdrachtgever voor de stichting en stelt hiervoor een uitvoeringsprogramma vast. Initiatieven kunnen aangedragen worden door overheden, inwoners of andere belanghebbenden en door de stichting zelf. De stichting realiseert meerwaarde door het verbinden van natuur en landschapsontwikkeling met andere thema's zoals cultuur(historie), gezondheid, recreatie, landbouw, mobiliteit, energie en klimaat en landschapsbeheer. Communicatie en burgerparticipatie zijn essentiële aspecten voor het draagvlak, van planvorming tot en met uitvoering en beheer. Het bovenliggende doel is een bijdrage leveren aan de leefbaarheid door het verbeteren van de leefomgeving.

Limburgs Programma Landelijk Gebied
Het Programma Landelijk Gebied wordt gebruikt om per provincie de doelen te realiseren van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Hierin staan de natuur-, water- en klimaatdoelen beschreven waar de rijksoverheid, de provincies en de gemeenten de komende jaren mee aan de slag moeten. Een omvangrijke opgave waarbij de medewerking en input van de gemeenten noodzakelijk en cruciaal zijn.

De druk op de fysieke leefomgeving is groot en vraagt om afstemming en afwegingen op regionaal en lokaal niveau via gebiedsgerichte processen, een integrale benadering en het bundelen van kennis. Enerzijds om tijdig en goed voorbereid input te blijven geven aan de regio en de provincie en anderzijds om na de vaststelling van het provinciaal programma te overleggen en te onderhandelen met alle partijen en stakeholders (grondeigenaren/landbouw, waterschap, provincie) bij de uitvoering. Een rol die op project- en uitvoeringsniveau belegd kan worden bij de nieuwe stichting.

Financiële toelichting
De stichting kan beschouwd worden als een verlengstuk van de gemeentelijke organisatie, een onderdeel dat via een eigen rechtspersoon vormgegeven wordt. Hier gaan exploitatiekosten mee gepaard. De gemeente betaalt als opdrachtgever de exploitatiekosten. Waar mogelijk wordt wel gebruik gemaakt van subsidies of bijdragen van derden. De exploitatiekosten worden geraamd op € 25.000 per jaar. Naast vacatiegelden horen kosten voor communicatie, bureaukosten en onkostenvergoedingen tot de exploitatiekosten. De gemeente verstrekt de opdrachten en de middelen voor de voorbereiding en uitvoering van de projecten (uitvoeringsbudgetten), eveneens waar mogelijk met gebruikmaking van bijdragen van derden, via een uitvoeringsprogramma.
Een uitvoeringsprogramma is nog niet vastgesteld en de werkelijke exploitatiekosten zijn ook nog niet bekend. Uitgangspunt is dat de werkzaamheden door de stichting geen kostenverhogend effect hebben voor de gemeente. De exploitatiekosten en uitvoeringsbudgetten worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma. De dekking wordt ten laste gebracht van de betreffende projecten.

Juridische toelichting
Voorgenomen besluit
Het college is bevoegd te besluiten tot oprichting van en deelneming in een stichting (artikel 160, lid 1 onder e Gemeentewet). Voordat het college een definitief besluit neemt wordt de raad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen bij het college in te brengen (artikel 160, lid 2 Gemeentewet).

Verbonden partij
"Verbonden partijen zijn voor de gemeente een manier om haar doelen te bereiken. De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd." (p. 3 Nota Verbonden partijen 2022)
Het uitvoeringsprogramma betreft overheidsopdrachten die we niet in de markt willen zetten via aanbestedingen. De samenhang tussen de opdrachten zorgt juist voor de meerwaarde. Het verstrekken van deze opdrachten zonder aanbestedingsprocedure is mogelijk als de stichting een verbonden partij is: er is dan sprake van quasi-inbesteden. De stichting moet hiervoor voldoen aan diverse eisen en wordt dan beschouwd als een verlengstuk van de gemeentelijke organisatie. In dat kader is van belang dat de gemeente toezicht uitoefent als ware het medewerkers van de eigen organisatie, niet minder dan 80% van de activiteiten van de stichting worden uitgevoerd voor de gemeente Echt-Susteren en er is geen sprake van directe participatie van privékapitaal.

Duurzaamheid / Cittaslow
De projecten dragen bij aan de uitgangspunten van Cittaslow omdat de activiteiten een bijdrage leveren aan de instandhouding en verbetering van leefbaarheid (o.a. op het vlak van cultuur, historie, bezinning, recreatie en onthaasten) en de leefomgeving, met name van de bijzondere natuurgebieden en de diversiteit van de landschappen. In het landschap komen de mens en de natuur samen. Het behouden en creëren van landschappelijk waardevolle gebieden en de verbinding hiervan met ander thema's sluit aan bij de doelstellingen van Cittaslow.

Risico's
De gemeente krijgt een bestuurlijk en financieel belang in de stichting en daarmee is de stichting een verbonden partij voor de gemeente en is het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) van toepassing.
Het college blijft verantwoordelijk en aanspreekbaar voor de realisatie van de doelstellingen. Minimaal één collegelid wordt afgevaardigd in het bestuur. Het bestuur legt verantwoording af aan het college door het aanbieden van begrotingen, jaarrekeningen en tussentijdse rapportages. Indien er zich voor de gemeente relevante (financiële) ontwikkelingen voordoen informeert het collegelid proactief het college.
Met de gekozen governance zijn eventuele risico's vroegtijdig in beeld en kan waar nodig bijgestuurd worden door het bestuur van de stichting en het college. Omdat de nieuwe stichting een verbonden partij wordt en het BBV van toepassing is, is de gemeenteraad in staat om zijn kaderstellende en controlerende rol uit te voeren.

Burgerparticipatie
Voor de oprichting van de stichting is burgerparticipatie niet van toepassing. In de opdrachten die de stichting gaat uitvoeren is burgerparticipatie essentieel en een van de redenen om over te gaan tot de oprichting van de stichting.

Bijgevoegde stukken
Conceptakte voor de oprichting van de stichting.

Ter inzage liggende stukken
Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris voorzitter